

Tartalom

ELSŐ FEJEZET A BŰNMEGELŐZÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA	11
Bevezetés a bűnmegelőzésbe (<i>Németh Zsolt</i>)	13
1. A bűnmegelőzés jelentősége	14
2. A bűnmegelőzés fogalma és alapelvei	15
3. A bűnmegelőzés szintjei és irányai	15
3.1. Elsődleges (primer) bűnmegelőzés	17
3.2. Másodlagos (szekunder) bűnmegelőzés	17
3.3. Harmadlagos (tercier) bűnmegelőzés	17
3.4. Az alkalmazható eszközök, módszerek és a résztvevők köre	18
4. A bűnmegelőzés kriminálpolitikai modelljei	18
4.1. A konfrontatív bűnmegelőzés	18
4.2. Szituatív bűnmegelőzés	19
4.3. Társadalmi bűnmegelőzés	19
4.4. Szociatív bűnmegelőzés	19
4.5. Áldozatorientált megelőzés	20
5. A bűnmegelőzési tevékenység megalapozottsága	20
6. A bűnmegelőzés hatékonysága	21
7. Az együttműködés a bűnmegelőzés sine qua nonja	22
8. A rendőri bűnmegelőzés fogalma, területei	24
Felhasznált irodalom	26
Ajánlott irodalom	26
A magyar bűnmegelőzési stratégiák alakulása (<i>Molnár István Jenő</i>)	27
Bevezetés	27
1. A bűnmegelőzés magyarországi intézményrendszerének fejlődése	28
2. A hazai bűnmegelőzési stratégiák bemutatása	32
2.1. A Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiája	32
2.2. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia	34
2.2.1. Településbiztonság	35
2.2.2. Gyermekek- és ifjúságvédelem	36
2.2.3. A bűncselekmények áldozatainak segítése, az áldozattá válás megelőzése	37
2.2.4. A bűnisméltlés megelőzése	38
2.2.5. Horizontális intézkedések	38
2.2.6. Monitoring	39
Összegzés	39
Felhasznált irodalom	39
Ajánlott irodalom	39

Közösségi rendészet (<i>Berei Róbert</i>)	41
Bevezető gondolatok	41
1. A hagyományos rendőrségi működési modell	42
2. Fogalmi kérdések	43
3. A rendészet korszakai az Amerikai Egyesült Államokban és a közösségi rendészet generációi	47
3.1. Politikai korszak	48
3.2. Reformkorszak	49
3.3. Közösségiprobléma-megoldó korszak	49
3.4. A közösségi rendészet három generációja	50
3.5. Fejlesztés (Innovation) (1979–1986)	50
3.6. Elterjedés (Diffusion) (1987–1994)	51
3.7. Intézményesülés (Institutionalization) (1995–)	51
Zárógondolatok	52
Felhasznált irodalom	52
Ajánlott irodalom	54
Az épített környezeti bűnmegelőzés helye, szerepe és eszközei a szituációs bűnmegelőzés rendszerében (<i>Barabás A. Tünde</i>)	55
Bevezetés	55
1. Elméleti alapok	56
2. Építészeti bűnmegelőzés	59
3. A korai CPTED-elvek	61
3.1. Természetes felügyelet – átláthatóság	62
3.2. Területhasználat-jogosultság ellenőrzése	64
3.3. A tulajdon határának jelzése – birtokviszonyok	66
3.4. Karbantartás-gondozás	66
4. Második generációs CPTED	67
4.1. A kerület nagysága, sűrűsége és a lakások differenciálása – az emberi léptékű fejlődés	68
4.2. Városi találkozóhelyek	68
4.3. Ifjúsági klubok	69
4.4. Lakosok részvétele	69
4.5. A lakosság felelőssége	69
5. A rendőrség szerepe az építészeti megelőzésben	71
6. Az okos város koncepciója (smart city) és a bűnmegelőzés	72
Felhasznált irodalom	74
Ajánlott irodalom	76
MÁSODIK FEJEZET GYERMEK- ÉS IDŐSKORÚAK KRIMINOLÓGIÁJA	77
A gyermekek és fiatalok kriminológiája (<i>Németh Zsolt</i>)	79
1. A gyermek és a bűnözés	79
2. A gyermekbűnözés morfológiája Magyarországon	81
2.1. A gyermekkorúak kriminalitása	82
2.2. A fiatalok kriminalitása	82

3. A gyermekbűnözés oksága	84
4. A gyermekbűnözés oksági tényezői napjainkban	85
5. Az oksági viszonyok komplexitása: a veszélyeztetettség	86
6. A gyermekbűnözés oksági mechanizmusa	87
7. Az iskolai szintér kiemelkedő jelentősége	88
8. A gyermekbűnözés megelőzése	89
9. A nevelés szerepe a bűnmegelőzésben	89
10. A gyermekvédelmi jelzőrendszer	90
11. A rendőrségi bűnmegelőzés a gyermekek védelmében	91
Felhasznált irodalom	92
Ajánlott irodalom	93
Gyermekbántalmazás (<i>Herczog Mária</i>)	95
Bevezetés	95
1. Szabályozási háttér	95
2. Elméleti megközelítés	97
Felhasznált irodalom	100
Ajánlott irodalom	101
Gyermekbarát igazságszolgáltatás (<i>Gyurkó Szilvia</i>)	103
1. Jogeset	103
2. Fogalmak, definíciók	103
3. Történeti áttekintés	104
4. Szemléletváltás az igazságszolgáltatásban	107
Összegzés	109
Gyermekmeghallgatás a gyakorlatban (<i>Malét-Szabó Erika</i>)	111
Bevezető gondolatok	111
1. Az eset	111
2. A gyermekkorúak kihallgatását befolyásoló fejlődési sajátosságok	112
2.1. Az értelmi fejlődés sajátosságai	112
2.2. Az emlékezeti fejlődés sajátosságainak hatása a kihallgatásra	113
3. A gyermekek kihallgatását befolyásoló további tényezők	114
3.1. A pszichoszociális tényezők szerepe	114
3.2. A stressz és trauma hatása a gyermek kihallgatására	115
4. A gyermekek kihallgatásának menete	116
Összegzés	117
Felhasznált irodalom	118
Az időskorúak bűnözése és áldozattá válása (<i>Sárkány István</i>)	119
1. Demográfiai és kriminológiai előzmények	119
2. Az időskori viktimizáció alaktana	121
2.1. Mennyiségi és minőségi jellemzők	121
2.2. Az időskori viktimitás következményei	122
3. Az időskori viktimizáció oksága	123
3.1. A társadalmi típusú oksági hatások	123
3.2. A szomatikus tényezők jelentősége	124

3.3. A pszichés tényezők szerepe	124
3.4. A sértetti társadalmi beilleszkedési zavarok	124
4. Az időskori viktimizáció megelőzése	124
5. Az időskori viktimizáció aktuális kérdései	126
5.1. A demográfiai helyzet	126
5.2. Az egészségügyi helyzet	127
5.3. A szociális helyzet	128
5.4. A bűnözési helyzet	129
6. Az időskori áldozattá válás jövője	133
Felhasznált irodalom	133
Ajánlott irodalom	134
HARMADIK FEJEZET KÁBÍTÓSZERES BŰNÖZÉS ÉS DROGHASZNÁLAT	135
A kábítószeres bűnözés kriminológiai aspektusai (<i>Németh Zsolt</i>)	137
Bevezetés	137
1. A drog és az ember	138
2. A drog és a közvélekedés	141
3. A kábítószer és a társadalom	142
4. A kábítószer és a rendőrség	143
5. Konklúzió: Mit kellene megérteni és figyelembe venni?	144
Felhasznált irodalom	147
Ajánlott irodalom	147
A kábítószer-használat okai (<i>Rácz József</i>)	149
Bevezetés – alapfogalmak	149
1. Egyéni tényezők	149
1.1. Gén × Környezet kölcsönhatás	149
1.2. Pszichológiai elméletek	150
1.3. Kognitív elméletek	151
2. Pszichoszociális rendszerek	151
2.1. Családi rendszerek	151
2.2. Kortárs környezet	153
2.3. Drogos karrier és drogos szubkultúra	153
2.4. Kockázati környezet	154
Felhasznált irodalom	155
Ajánlott irodalom	155
Droghasználat és következményei (<i>Sivadó Máté</i>)	157
Bevezetés	157
1. Abúzus szerek	157
1.1. Ópiátok	157
1.2. Depresszánsok	158
1.3. Stimulánsok	159
1.4. Kannabinoidok	162

1.5. Hallucinogének	163
1.6. Inhalánsok	164
1.7. Új pszichoaktív szerek	165
2. A drogfogyasztás következményei	165
2.1. Fertőző betegségek kialakulása	165
2.2. Halálozás	166
2.3. Kábítószer-bűnözés	168
2.4. Kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek	169
Felhasznált irodalom	170
A kábítószeres bűnözés szabályozása Magyarországon (<i>Sivadó Máté</i>)	171
1. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről	171
2. 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról	173
3. 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről	173
4. 80/2013. (X. 16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról 2013–2020	173
5. A kábítószer-bűnözésre vonatkozó ORFK-utasítások	174
5.1. 4/2014. (II. 21.) ORFK utasítás a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról	174
5.1.1. A Rendőrség Drogellenes Stratégiájának értékelése	175
5.2. A 26/2009. (OT 15.) ORFK utasítás a visszaélés kábítószerrel bűncselekmény nyomozása során a Rendőrség szerveire háruló feladatokról	175
5.3. A 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről	175
5.4. A 43/2009. (OT 26.) ORFK utasítás a kábítószer-bűnözés elleni rendőri rendészeti tevékenység során végrehajtandó feladatokról	176
6. Az Európai Unió 2013–2020 közötti drogstratégiája	176
6.1. A stratégia értékelése	177
7. Határrendészeti feladatok	177
8. A kínálatcsökkentés	178
9. Kínálatcsökkentés a büntetés-végrehajtás területén	181
Felhasznált irodalom	182